

Tetiana Gavrillo
*Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Finance, Accounting and Taxation
National Aviation University*

Гаврилко Т.О.
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Національного авіаційного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-452-8-11>

OPEN BANKING IN THE WORLD AND UKRAINE

ВІДКРИТИЙ БАНКІНГ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Відкритий банкінг передбачає суттєві трансформації для банківської системи за рахунок надання банківськими та іншими фінансовими установами доступу до інформації про клієнтів (на основі їх згоди) третім сторонам з використанням інтерфейсів прикладного програмування (API).

За прогнозами фахівців, глобальний ринок відкритого банкінгу до 2030 року збільшиться до 330 млрд дол. США, а світовому ринку відкритого банкінгу буде властиве щорічне зростання на 24,4% до 2028 року [1]. За рахунок відкритого банкінгу може бути забезпечено до 1,5% зростання ВВП за період до 2030 року в ЄС, Великій Британії, США; до 5% це зростання відбудеться у Індії [1].

Важливим кроком для розвитку відкритого банкінгу вважається прийнята у 2015 році Європейським парламентом пропозиція Європейської комісії – PSD2, яка набула чинності у 2018 році. Завдяки PSD2 сторонні провайдери отримали можливість ініціювання платежів або здійснення запитів інформації про рахунки; була запроваджена надійна автентифікація клієнтів, що позитивно вплинула на рівень безпеки електронних платежів.

Відкритий банкінг відкриває цілий ряд можливостей як для клієнтів банківських установ, так і для самих банків, але разом з тим йому властиві і певні проблеми, на які треба зважати (табл. 1).

Умови для запровадження відкритого банкінгу в Україні з'явилися після прийняття Закону «Про платіжні послуги», ухваленого парламентом у червні 2021 року та введеного в дію 1 серпня 2022 року, яким ураховано європейські регуляторні акти, у тому числі директива PSD2 [2]. Результатом застосування відкритого банкінгу стане більша гнучкість та прозорість надання платіжних послуг на основі створеного нового правового ландшафту. Клієнти одержать можливість доступу до своїх рахунків, які будуть відкриті різними надавачами платіжних послуг, за допомогою одного застосунку. Одночасно надавачі платіжних послуг сформуєть пропозиції для клієнтів у якості нових сервісів, які забезпечать користування інтегрованою платіжною інформацією, що формується різними надавачами платіжних послуг та акумулюється в одному місці.

Національним банком України у серпні 2023 року затверджена Концепція відкритого банкінгу, яка стосується визначення таких важливих чинників: напрямків розвитку, дорожньої карти та головних вимог до реалізації відкритого банкінгу в Україні [3]. НБУ були окреслені наміри щодо створення нормативно-правової бази, яка буде слугувати умовою для застосування відкритого банкінгу, терміном повноцінного функціонування якого визначений серпень 2025 року. Доступ до

банківської інформації щодо рахунків можливий лише за згодою їх власників та для тих учасників платіжного ринку, що одержали авторизацію НБУ.

Таблиця 1

Переваги та недоліки відкритого банкінгу

Переваги відкритого банкінгу	Недоліки відкритого банкінгу
Збільшує рівень доступу клієнтів до інноваційних технологій	Можливість виникнення загроз щодо порушення конфіденційності персональних даних, особливо із застосуванням кіберпростору
Дозволяє клієнтам удосконалювати керування власними фінансами	Виникнення проблем при впровадженні через недосконалі регуляторні вимоги
Банки одержують можливість залучення нових клієнтів із застосуванням сторонніх платформ	Необхідність адаптації банками своїх бізнес-моделей в умовах викликів
Використання фінансових даних створює умови для посилення персоніфікації банківських продуктів та послуг	Труднощі отримання згоди клієнтів для одержання доступу до їх даних третім сторонам
Підвищення безпеки персональних даних та банківських операцій	Використання застарілих ІТ-систем, оновлення яких потребує суттєвих витрат
Збільшення конкуренції між банками сприяє збільшенню якості послуг та удосконаленню цінової політики	Потреба у наявності єдиних стандартів API для банківських установ, урахуваючи досвід ЄС (створення одночасно декількох груп, які сформуvalи свої вимоги стосовно стандартів API)

Джерело: складено автором

На сьогоднішній день перед банками стоїть важливе завдання – визначення стандарту даних в межах відкритого банкінгу для подальшого введення його як обов'язкової вимоги НБУ. Ті дані, що входять до базового набору, будуть передаватися безкоштовно, додатковий набір буде платним. Як стверджують представники НБУ, банками використовуються специфікації Berlin Group, які адаптуються до особливостей вітчизняного ринку.

Упровадження відкритого банкінгу представляє собою достатньо непростий процес, успішність якого залежить від цілого ряду чинників, зокрема, від ефективності взаємодії суб'єктів екосистеми відкритого банкінгу. До екосистеми відкритого банкінгу відносяться Національний банк України; учасники відкритого банкінгу (користувачі, емітенти, надавачі платіжних послуг з обслуговування рахунку, постачальники послуг щодо ініціювання платіжних операцій, надавачі платіжних послуг по наданню даних з рахунків); правила, які регламентують їх взаємодію; наявна нормативно-правова база, сформована НБУ; ІТ-інфраструктури надавачів платіжних послуг.

Ефективна співпраця суб'єктів екосистеми відкритого банкінгу повинна породжувати синергетичний ефект, проявом якого є задоволення інтересів всіх зацікавлених сторін і, насамперед, клієнтської аудиторії.

Література:

1. Фінтех тренди 2024. URL: <https://drive.google.com/file/d/1QJ51kpGQm1ZkY3aOEaPltnLwVxSpqLB1/view> (дата звернення: 14.05.2024).
2. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 14.05.2024).
4. Концепція відкритого банкінгу. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf?v=5 (дата звернення: 20.05.2024).